

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Barbara Puchalska
Sędziowie:	SSO Bogusław Suter SSR del. Sławomir Kuczyński (spr.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Monika Gąsowska

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2014 r. w Białymstoku

na rozprawie sprawy z wniosku J. C.

z udziałem E. W.

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestniczki postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 11 lipca 2014 r. sygn. akt II Ns 964/14

postanawia:

I. zmienić zaskarżone postanowienie w ten sposób, że:

1. w punkcie I uchylić podpunkt 5 ,

2. w punkcie IV spośród składników majątku wspólnego przyznanych w podpunkcie 2 na rzecz uczestniczki postępowania E. W. pominąć składnik wymieniony w podpunkcie 5 punktu I,

3. w punkcie V zasądzoną od uczestniczki postępowania E.

W. na rzecz wnioskodawcy J. C. do płatę obniżyć do kwoty 5.741,60 (pięć tysięcy siedemset czterdzieści jeden 60/100) złotych;

II. oddalić apelację w pozostałym zakresie;

III. stwierdzić, że wnioskodawca i uczestniczka postępowania ponoszą we własnym zakresie koszty postępowania odwoławczego związane ze swym udziałem w sprawie._

UZASADNIENIE

Wnioskodawca J. C. we wniosku opatrzonym datą 7 marca 2014 r. wniósł o dokonanie podziału majątku wspólnego J. C. i E. W.; jako majątek podlegający podziałowi wskazał jedynie oszczędności w kwocie 28.447,00 zł; wniósł też o rozliczenie poniesionych przez niego kosztów eksploatacyjnych mieszkania, a nadto o przyznanie na jego rzecz składników majątkowych znajdujących się w jego posiadaniu i oznaczonych na posiedzeniu niejawnym wyznaczonym przez Sąd Rejonowy w Białymstoku na dzień 23 kwietnia 2014 r.

Uczestniczka postępowania E. W. przychyliła się do wniosku – co do zasady.

Wedle jej ocen w skład majątku wspólnego zainteresowanych wchodziły oszczędności w kwocie 29.646,57 zł oraz, dodatkowo, ruchomości w postaci pralki, materaca, kompletu sztućców stołowych i dwóch kompletów bielizny pościelowej; żądała przy tym rozliczenia poniesionych kosztów wesela, a nadto wniosła, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z małżonków przyczynił się do powstania tego majątku, twierdząc przy tym, że wnioskodawca przyczynił się do powstania tego majątku w 1/3 części, zaś ona sama – w 2/3 części.

Sąd Rejonowy w Białymstoku postanowieniem wydanym w dniu 11 lipca 2014 r.:

1. ustalił, że w skład majątku wspólnego J. C. i E. W. wchodzi następujące składniki:

1. kwota 26.240,01 zł, zgromadzona na rachunku uczestniczki postępowania E. W. w Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...),
2. równowartość 804,68 dolarów amerykańskich, zgromadzonych na rachunku uczestniczki postępowania E. W. w Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...) – o wartości 2.452,10 zł,
3. równowartość 100,00 euro – o wartości 416,09 zł,
4. kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez wnioskodawcę J. C. jako prezent ślubny w miejscu pracy,
5. kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy,
6. pralka bębnowa S. – o wartości 1.215,00 zł,
7. materac G. – o wartości 900,00 zł,
8. zestaw sztućców H. – o wartości 170,00 zł,
9. komplet bielizny kolorowej – o wartości 40,00 zł,
10. komplet bielizny pościelowej – o wartości 100,00 zł;

II. oddalił wniosek uczestniczki postępowania E. W. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym;

III. oddalił wnioski wnioskodawcy J. C. i uczestniczki postępowania E. W. o rozliczenie kwot z tytułu utrzymania mieszkania oraz kwot związanych z organizacją wesela;

IV. dokonał podziału majątku wspólnego J. C. i E. W., szczegółowo opisanego w punkcie I postanowienia w ten sposób, że przyznał:

1. na rzecz wnioskodawcy J. C. składniki wymienione w punkcie I podpunkty 4, 6, 7, 8, 9,
2. na rzecz uczestniczki postępowania E. W. składniki wymienione w punkcie I podpunkty 1, 2, 3, 5, 10;

V. zasądził od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz wnioskodawcy J. C. tytułem dopłaty kwotę 6.241,60 zł, płatną w terminie jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia – wraz z odsetkami w wysokości ustawowej w razie uchybienia terminowi płatności wskazanej kwoty;

VI. ustalił wydatki w sprawie na kwotę 708,77 zł i uznał je za uiszczone do kwoty 500,00 zł;

VII. nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa od uczestniczki postępowania E. W. tytułem brakującej części poniesionych wydatków w sprawie kwotę 208,77 zł;

VIII. zasądził od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz wnioskodawcy J. C. tytułem zwrotu kosztów postępowania kwotę 145,62 zł;

IX. stwierdził wreszcie, że zainteresowani ponoszą pozostałe koszty postępowania związane ze swoim udziałem w sprawie.

Z ustaleń poczynionych przez Sąd pierwszej instancji wynika, iż E. W. i J. C. zawarli związek małżeński dnia 10 sierpnia 2012 r. i został on zapisany do księgi małżeństw w Urzędzie Stanu Cywilnego w B. za numerem (...).

Wedle dalszych ustaleń Sądu Rejonowego, wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2013 r., sygn. akt I C 1288/13, Sąd Okręgowy w Białymstoku rozwiązał przez rozwód związek małżeński stron postępowania – bez orzekania o winie; wyrok rozwodowy uprawomocnił się z datą 20 września 2013 r. W związku z powyższym od dnia 10 sierpnia 2012 r. powstała między zainteresowanymi wspólność ustawowa, która ustala z datą 20 września 2013 r.

Sąd pierwszej instancji wskazał następnie, że z uwagi na to, iż wspólność majątkowa małżeńska małżonków ustala po zmianie przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, to zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1691) do podziału majątku wspólnego, do zwrotu ewentualnych nakładów i wydatków poczynionych na ten majątek z majątku osobistego bądź z majątku wspólnego na majątek osobisty, stosuje się obecne przepisy; o tym, co wchodzi w skład majątku wspólnego małżonków, a co w skład ich majątku osobistego, decyduje zatem przepis art. 31 k.r.o. i art. 33 k.r.o.

Sąd Rejonowy podniósł dalej, iż z przepisu art. 31 k.r.o. wynika domniemanie przynależności danego składnika majątkowego do majątku wspólnego; zaliczenie danego przedmiotu do majątku osobistego jest wyjątkiem od reguły, wymagającym każdorazowego udowodnienia; do rozliczenia nakładów z majątku osobistego na majątek wspólny stosuje się regulację wynikającą z art. 45 § 1 i 2 k.r.o.; nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny podlegają rozliczeniu na wniosek i powinny być udowodnione przez małżonka, który je zgłasza.

Po przytoczeniu treści art. 31 § 1 k.r.o. Sąd pierwszej instancji wskazał, że ostatecznie poza sporem w niniejszej sprawie pozostawało to, iż w skład majątku zainteresowanych wchodzi ruchomości w postaci: pralki bębnowej S. – o wartości 1.215,00 zł, materac G. – o wartości 900,00 zł, zestawu sztućców H. – o wartości 170,00 zł, kompletu bielizny kolorowej – o wartości 40,00 zł oraz komplet bielizny pościelowej – o wartości 100,00 zł. Wartość wskazanych ruchomości Sąd ten ustalił w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu urządzeń gospodarstwa domowego M. O. z dnia 22 maja 2014 r.; wskazana opinia nie była kwestionowana przez żadne z zainteresowanych, zaś Sąd Rejonowy uznał ją za sporządzoną w sposób logiczny, spójny i zgodny z wiedzą i doświadczeniem biegłego, a w konsekwencji uczynił ją podstawą ustaleń w sprawie odnośnie wartości powyższych ruchomości.

Ponadto Sąd pierwszej instancji podniósł, iż nie było przedmiotem sporu także i to, iż w skład majątku wspólnego wchodzi kwota 26.240,01 zł, zgromadzona na rachunku uczestniczki postępowania E. W. w Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...) – zainteresowani bowiem otrzymali w prezencie ślubnym kwotę 25.300 zł, którą to kwotę w dniu 18 sierpnia 2012 r. uczestniczka postępowania złożyła na lokacie; z historii tegoż rachunku wynika zaś, iż w dacie 17 sierpnia 2013 r. saldo lokaty wynosiło 26.240,01 zł. niespornie także, w opinii Sądu Rejonowego, w skład majątku wspólnego wchodzi równowartość 804,68 dolarów amerykańskich – jako kwota zgromadzona na rachunku uczestniczki postępowania E. W. w Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...), o wartości 2.452,10 zł; jak

bowiem wynika z historii tego rachunku w dniu 17 sierpnia 2012 r. uczestniczka postępowania założyła lokatę w kwocie 800 dolarów amerykańskich; jej saldo na datę 17 września 2013 r. wynosiło 804,68 dolarów amerykańskich; Sąd ten przeliczył ową kwotę na złote według kursu NBP na dzień zamknięcia rozprawy, tj. na dzień 30 czerwca 2014 r., który wynosił na tę datę 3,0473 zł; wobec tego ustalił, że w skład majątku wspólnego wchodzi środki pieniężne w kwocie 804,68 dolarów amerykańskich – o wartości 2.452,00 złotych (804,68 USD x 3,0473 zł).

Sąd pierwszej instancji uznał nadto, iż w skład majątku wspólnego zainteresowanych wchodzi również równowartość 100 euro – o wartości 416,09 zł; bezspornie bowiem wskazana kwota była prezentem ślubnym; uczestniczka postępowania wprawdzie podnosiła, iż przekazała tę kwotę swojej siostrze, za wiedzą i zgodą wnioskodawcy, niemniej jednak nie przedstawiła na powyższą okoliczność żadnego dowodu; wobec zakwestionowania powyższego przez wnioskodawcę to na niej – w myśl art. 6 k.c. – spoczywał ciężar dowodu w tym zakresie; tym samym należało przyjąć, że w skład majątku wspólnego wchodzi równowartość 100 euro, którą Sąd ten przeliczył na złote według kursu NBP na dzień zamknięcia rozprawy, tj. na dzień 30 czerwca 2014 r., wynoszącego na tę datę 4,1609 zł, co dało wartość 416,09 zł (100 euro x 4,1609 zł).

W ocenie Sądu Rejonowego materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozwolił ponadto na przyjęcie, iż w skład majątku wspólnego J. C. i E. W. wchodzi także: kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez wnioskodawcę J. C. jako prezent ślubny w miejscu pracy, oraz kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy. W tym zakresie Sąd ten wskazał, iż wnioskodawca nie zdołał wykazać, iż przeznaczył otrzymaną kwotę 1.000,00 zł na opłaty eksploatacyjne w okresie, gdy małżonkowie zamieszkiwali w domu wnioskodawcy; z kolei zasady logiki i doświadczenia życiowego wskazują, iż prezenty ślubne darowane są obojgu nowożeńcom, a nie jednemu z nich; dlatego też nie do przyjęcia były twierdzenia uczestniczki postępowania, iż koleżanki z pracy darowały kwotę 1.000,00 zł jako prezent ślubny tylko na jej rzecz (twierdzenie uczestniczki jest tym bardziej nieuzasadnione, że złożona w toku postępowania przez uczestniczkę postępowania kartka pamiątkowa wskazuje, że karta ta została jej przekazana z okazji ślubu i dotyczy obojga małżonków, co tylko utwierdza w przeświadczeniu, że także kwota pieniędzy przekazana przez koleżanki z pracy miała trafić do obojga małżonków).

Sąd pierwszej instancji za nieudowodnione uznał twierdzenia wnioskodawcy, iż w skład majątku wspólnego wchodzi także kwota 1.000,00 zł, przekazana małżonkom przez siostrę uczestniczki postępowania – nie przedstawił on bowiem na podnoszoną okoliczność żadnego dowodu, a tym samym nie sprostął ciężarowi dowodowemu, który na nim spoczywał (wobec zaprzeczenia powyższego przez uczestniczkę postępowania).

Sąd Rejonowy podniósł następnie – po przywołaniu brzmienia art. 567 § 1 k.p.c., art. 45 k.r.o. i art. 207 k.c. – że w kontekście powyższych rozważań nie uwzględnił wniosku wnioskodawcy J. C. o rozliczenie poniesionych przez niego kosztów utrzymania mieszkania w postaci opłat za energię elektryczną oraz wodę, a także kosztów nabycia węgla na opał.

Uzasadniając zajęte w tym przedmiocie stanowisko Sąd pierwszej instancji w pierwszej kolejności wskazał, iż przedłożone przez wnioskodawcę dokument dostawy wyrobów węglowych opatrzony datą 2 maja 2013 r. oraz rachunek dokumentujący nabycie drewna z dnia 24 kwietnia 2013 r. dotyczą okresu, gdy uczestniczka postępowania nie mieszkała już z wnioskodawcą; nadto faktury za energię elektryczną, które obejmują okres od dnia 20 września 2012 r. do dnia 31 marca 2013 r., w przeważającej części dotyczyły okresu przed zamieszkaniem uczestniczki postępowania w mieszkaniu wnioskodawcy. Podkreślił przy tym, iż nie stanowią dowodu uiszczenia opłat za energię elektryczną przedłożone przez wnioskodawcę zestawienia obciążeń i wpłat – nie wskazują one bowiem, jakie kwoty zostały faktycznie wpłacone. Poza tym należy mieć, zdaniem tego Sądu, na względzie i to, iż wyżej wymienione, poniesione w trakcie trwania wspólności majątkowej przez wnioskodawcę koszty związane z opłatami eksploatacyjnymi, zostały pokryte z jego dochodów, które stanowiły majątek wspólny; tym samym, taki wniosek J. C. podlegał oddaleniu.

W ocenie Sądu Rejonowego nie zasługiwał na uwzględnienie także wniosek uczestniczki postępowania o rozliczenie wydatków poniesionych na organizację wesela.

Kwoty wydatkowane przed weselem pochodziły bowiem z majątku osobistego każdego z zainteresowanych; jedynie ewentualnie istniałaby możliwość rozliczenia kosztów poniesionych już po weselu, jednakże – co do zasady – w postępowaniu o podział majątku wspólnego sąd nie rozlicza długów; poza tym tego rodzaju koszty stanowiły zobowiązana powstałe jeszcze przed zawarciem związku małżeńskiego – wtedy bowiem zawierane były stosowne umowy, a tym samym wskazane żądanie nie mieści się w dyspozycji art. 45 k.r.o., wobec czego wniosek uczestniczki postępowania w tym zakresie zgłoszony należało oddalić.

Uzasadniając rozstrzygnięcie zamieszczone w punkcie II postanowienia z dnia 11 lipca 2014 r. Sąd pierwszej instancji podniósł, po uprzednim przywołaniu regulacji z art. 43 § 1 i 2 k.r.o., iż możliwość ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym uzależniona jest od łącznego zaistnienia dwóch przesłanek: 1) istnienia ważnych powodów i 2) przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu.

Według doktryny i orzecznictwa przez „ważne powody” rozumie się takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego przemawiają za nie przyznawaniem jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania, której małżonek ten nie przyczynił się. Przy ocenie istnienia „ważnych powodów” należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1974 r., III CRN 190/74, nie publ.). Ważnymi powodami są względy natury etycznej, które sprawiają, że w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie kolidowałaby z zasadami współżycia społecznego. O stopniu tego przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiąganych przez małżonków, wykorzystanych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Dla jego określenia ma znaczenie to, czy posiadanymi zasobami małżonkowie gospodarują racjonalnie, a w szczególności, czy lekkomyślnie ich nie trwonią. Ważne powody ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym zachodzą nie w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz przede wszystkim w tych wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73, OSNCP 1974, nr 11, poz. 189).

Żądanie ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym jest, w zdaniem Sądu Rejonowego, uzasadnione wówczas, gdy małżonkowi, przeciwko któremu skierowane jest to żądanie, można postawić zarzut niewypełnienia ciężących na nim z mocy art. 27 k.r.o. obowiązków; prawidłowe zaspokajanie potrzeb rodziny wymaga oczywiście stworzenia i pomnożenia majątku wspólnego; o stopniu przyczynienia się do powstania tego majątku nie decyduje jednak wyłącznie wysokość zarobków osiąganych przez małżonków, bowiem przyczynianie się do zaspokajania potrzeb rodziny może polegać także na osobistych staraniach o wychowanie dzieci i na pracy we wspólnym gospodarstwie domowym – ta forma wypełnienia wskazanego obowiązku jest równoznaczna z finansowym zaspokajaniem potrzeb rodziny, wobec czego małżonkowi, który dba o dobro założonej rodziny właśnie poprzez osobiste starania w wychowaniu dzieci, czy też utrzymaniu gospodarstwa domowego, nie można postawić zarzutu uchybienia normie z art. 27 k.r.o, co uzasadnia oddalenie skierowanego przeciwko niemu wniosku o ustalenie nierównych udziałów.

Następnie Sąd ten skonstatował, że po przeanalizowaniu materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie stwierdził, iż nie pozwala on uznać, iż uczestniczka postępowania przyczyniła się do powstania majątku wspólnego w stopniu większym aniżeli wnioskodawca. Wprawdzie wnioskodawca nie zaprzeczył, że na weselu było więcej gości uczestniczki postępowania, tym niemniej nie oznacza to, że goście ci darowali w prezentach większą kwotę i jaką (tylko ustalenie tej okoliczności pozwoliłoby na ustalenie stosunku wielkości kwot przekazanych przez gości weselnych ze strony każdego z zainteresowanych) i tylko w takim przypadku można byłoby rozważać zastosowanie art. 5 k.c. Poza tym należy mieć, w opinii Sądu pierwszej instancji, na względzie, iż – jak wynika z zestawienia przedłożonego przez uczestniczkę postępowania – kwota 6.550,00 zł pochodziła od gości, którzy się nie podpisali; trudno zatem ustalić, której strony goście darowali większą kwotę.

W konsekwencji tych ustaleń i ocen wniosków uczestniczki postępowania E. W. o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym podlegał oddaleniu.

Przechodząc już do kwestii związanych z podziałem majątku wspólnego małżonków Sąd Rejonowy podkreślił, iż w tej sytuacji znajdują odpowiednie zastosowanie przepisy o zniesieniu współwłasności w częściach ułamkowych, tj. art. 210-221 k.c. – stosuje się tu bowiem przepisy o dziale spadku (art. 46 k.r.o.); wobec dalszego odesłania (z art. 1035 k.c.) stosować należy tu odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych.

Wskazał następnie ów Sąd, że zgodnie z art. 210 zdanie pierwsze k.c. każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności; do zniesienia współwłasności w częściach ułamkowych znajdują zastosowanie przepisy art. 210-221 k.c.; o wyborze sposobu zniesienia współwłasności rozstrzyga sąd, chociaż jest zobowiązany zasięgać stanowiska zainteresowanych, a w razie zgodnego wniosku jest związany stanowiskiem współwłaścicieli (art. 622 § 2 k.p.c.), chyba, że sprzeciwia się on prawu i zasadom współżycia społecznego lub narusza w sposób rażący interesy osób uprawnionych (art. 622 § 2 k.p.c.); zniesienie współwłasności może nastąpić z zastosowaniem różnorodnych „sposobów” technicznych likwidacji stosunku współwłasności. W samym kodeksie cywilnym (art. 211-212) oraz w kodeksie postępowania cywilnego (art. 621-625) wyróżniono i uregulowano – na użytek postępowania sądowego – trzy sposoby zniesienia współwłasności, a mianowicie podział rzeczy wspólnej, przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli, sprzedaż rzeczy wspólnej; wskazane uszeregowanie sposobów zniesienia współwłasności świadczy o wyraźnej preferencji ustawodawcy.

Bez wątpienia, w opinii Sądu pierwszej instancji, traktuje on jako pierwszorzędny sposób podział rzeczy wspólnej (art. 211 k.c.); w dalszej kolejności aprobeje przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli (art. 212 § 2 in principio k.c.); ostatecznością jest zaś sprzedaż rzeczy wspólnej (art. 212 § 2 in fine k.c.).

W dalszej części uzasadnienia postanowienia z dnia 11 lipca 2014 r. Sąd Rejonowy instancji podniósł, iż – po rozważeniu interesów zainteresowanych – uznał za zasadne przyznanie środków pieniężnych znajdujących się w dyspozycji każdego z byłych małżonków na jego rzecz oraz ruchomości znajdujących się w posiadaniu każdego z nich.

Wobec tego przyznał ów Sąd na rzecz wnioskodawcy J. C. kwotę 1.000,00 zł, otrzymaną przez niego jako prezent ślubny w miejscu pracy, pralkę bębnową Samsung – o wartości 1.215,00 zł, materac G. – o wartości 900,00 zł, zestaw sztućców H. – o wartości 170,00 zł oraz komplet bielizny kolorowej o wartości 40,00 zł; na rzecz uczestniczki postępowania przyznana została zaś kwota 26.240,01 zł, zgromadzoną na jej rachunku bankowym, równowartość 804,68 dolarów amerykańskich, zgromadzona na jej rachunku bankowym – o wartości 2.452,10 zł, równowartość 100,00 euro – o wartości 416,09 zł i komplet bielizny pościelowej – o wartości 100,00 zł.

Jak wskazał dalej Sąd Rejonowy, stosownie do art. 212 § 1 i § 2 k.c. jeżeli zniesienie współwłasności następuje na mocy orzeczenia sądu przez podział rzeczy lub też przyznanie jej jednemu ze współwłaścicieli, to jednocześnie nakładany jest obowiązek dopłaty celem wyrównania wartości przysługującego udziału, bądź też spłaty pozostałych; tak więc współwłaściciel, któremu nie przyznano własności rzeczy wspólnej, uprawniony jest z mocy ustawy do żądania spłaty stanowiącej równowartość całego swojego udziału lub jeżeli w ramach podziału przyznano część rzeczy nieodzwoiercedlającą w pełni wartości udziału, to wartość tę należy wyrównać poprzez dopłaty pieniężne.

W tym kontekście stwierdził ten Sąd, że wartość majątku wspólnego wynosi 33.533,20 zł; biorąc po uwagę fakt, iż zainteresowani mają równe udziały w majątku wspólnym, każde z nich winno otrzymać składniki majątku wspólnego o wartości 16.766,60 zł (33.533,20 zł x 1/2).

W związku z tym, iż wnioskodawcy zostały przyznane składniki majątkowe o wartości 3.325,00 zł, należna mu dopłata winna wynieść 13.441,60 zł (16.766,60 zł – 3.325,00 zł), przy czym od wskazanej kwoty należało jednak odjąć kwotę 7.200,00 zł, którą to bezspornie uczestniczka postępowania przekazała wnioskodawcy przed wszczęciem niniejszego postępowania jako kwotę z tytułu rozliczenia majątku wspólnego; ostatecznie tytułem wyrównania

udziałów uczestniczka postępowania winna dokonać na rzecz wnioskodawcy dopłaty w kwocie 6.241,60 zł, którą to kwotę Sąd pierwszej instancji zasądził od E. W. na rzecz J. C. w punkcie V postanowienia.

Zdaniem tego Sądu oznaczony w punkcie V postanowienia termin uiszczenia przez uczestniczkę postępowania na rzecz wnioskodawcy dopłaty – jednego miesiąca od daty uprawomocnienia się orzeczenia – z jednej strony zabezpiecza w należyтым stopniu interesy wnioskodawcy, zaś z drugiej leży w granicach możliwości finansowych uczestniczki postępowania.

Jako podstawę poczynionych ustaleń i dokonanych rozstrzygnięć Sąd Rejonowy w Białymstoku wskazał art. 31 k.r.o., art. 43 § 2 k.r.o., art. 45 § 1 k.r.o., art. 46 k.r.o. w zw. z art. 1035 k.c. i nast. i art. 210-212 k.c. w zw. z art. 567 k.p.c. w zw. z art. 688 k.p.c. w zw. z art. 618 k.p.c.

Orzekając o kosztach sądowych Sąd pierwszej instancji uznał, że zainteresowani powinni w nich partycypować stosownie do swych udziałów w majątku wspólnym, albowiem udziały te odzwierciedlają ich stopień zainteresowania rozstrzygnięciem sprawy (art. 520 § 1 k.p.c.).

Wydatki w sprawie wyniosły 708,77 zł, na co złożyło się wynagrodzenie biegłego powołanego w sprawie; zostały one pokryte z zaliczki uiszczonej przez wnioskodawcę w kwocie 500,00 zł, zaś w pozostałym zakresie tymczasowo ze środków Skarbu Państwa.

Mając na względzie to, iż każde z zainteresowanych winno uiścić wydatki po połowie, tj. po 354,39 zł, (708,77 złotych x 1/2), Sąd Rejonowy nakazał pobrać od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz Skarbu państwa kwotę 208,77 zł, a to tytułem brakującej części poniesionych wydatków w sprawie (w punkcie VII postanowienia), oraz zasądził od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz wnioskodawcy J. C., tytułem zwrotu kosztów postępowania, kwotę 145,62 zł (w punkcie VIII postanowienia).

Pozostałe koszty postępowania, w tym i koszty zastępstwa procesowego, w myśl art. 520 § 1 k.p.c. zainteresowani winni ponieść, w opinii tego Sądu, we własnym zakresie.

Apelację od postanowienia wydanego przez Sąd Rejonowy w Białymstoku w dniu 11 lipca 2014 r. wniosła uczestniczka postępowania.

E. W. zaskarżyła je w części, tj.:

1) **w punktach I, IV i V – ustalających wartość majątku wspólnego J. C. i E. W. na kwotę 33.533,20 zł, zarzucając przy błęd w ustaleniach faktycznych polegający na wyodrębnieniu kwoty 1.000,00 zł, otrzymanej przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy, podczas gdy z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie wynikało, iż kwota ta wraz z pozostałymi darowiznami pieniężnymi w wysokości 26.240,01 zł została złożona na rachunku uczestniczki postępowania E. W. w Banku (...) Spółce Akcyjnej w W. o numerze (...), a tym samym nie powinna być ona dwukrotnie przyznawana uczestniczce postępowania, jako składnik majątku wymieniony zarówno w podpunkcie 1 punktu I, jak i w podpunkcie 5 punktu I skarżonego postanowienia, zmniejszając tym samym wysokość dopłaty zasądzonej od uczestniczki postępowania na rzecz wnioskodawcy J. C., co najmniej do kwoty 5.741,6 zł;**

2) **w punktach II i V – co do kwoty należnej wnioskodawcy od uczestniczki postępowania tytułem spłaty udziału w majątku wspólnym stron, zarzucając przy tym s przeczość poczynionych przez sąd ustaleń z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, iż niemożliwym jest ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron, albowiem nie pozwala on uznać, iż uczestniczka postępowania przyczyniła się do powstania majątku wspólnego w stopniu większym niż wnioskodawca.**

Mając na uwadze powyższe zarzuty, E. W. wniosła:

- 1) **o zmianę tego postanowienia w zaskarżonym zakresie poprzez wyeliminowanie wyodrębnienia kwoty 1.000,00 zł otrzymanej przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy, z uwagi na to, iż stanowiła ona część składową kwoty 26.240,01 zł wymienionej w podpunkcie 1 punktu I skarżonego postanowienia, tym samym pomniejszając kwotę ustalanego majątku wspólnego do kwoty 32.533,20 zł i pomniejszenie o nią ewentualnych spłat zasądzonych od uczestniczki postępowania,**
- 2) **o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym stron postępowania poprzez przyjęcie, iż udział uczestniczki postępowania wynosi 2/3 majątku, a wnioskodawcy 1/3 majątku wspólnego,**

a w razie nieuwzględnienia tego wniosku:

- 3) **o uchylenie postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie w uchylonym zakresie sprawy Sądowi Rejonowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania z rozstrzygnięciem o kosztach instancji odwoławczej.**

W odpowiedzi na apelację uczestniczki postępowania wnioskodawca J. C. wniósł o:

- 1) **oddalenie apelacji jako bezzasadnej;**
- 2) **zasądzenie od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz wnioskodawcy J. C. zwrotu kosztów postępowania w obu instancjach.**

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja uczestniczki E. W. jest w części zasadna – z następujących przyczyn.

Sąd pierwszej instancji w zasadzie wszechstronnie rozważył zgromadzony w sprawie materiał dowodowy i poczynił prawidłowe, niesprzeczne z tym materiałem ustalenia zarówno co do istnienia przesłanek dokonania podziału majątku wspólnego J. C. i E. W., jak i co składu ich majątku wspólnego oraz wartości poszczególnych składników będącego przedmiotem postępowania majątku; owe ustalenia Sąd Okręgowy w pełni akceptuje i uznaje za własne. Sąd Okręgowy aprobeje nadto dokonana przez ten Sąd ocenę dowodów oraz ocenę materialnoprawną zgłoszonych przez zainteresowanych do tegoż postępowania żądań – z przedstawioną niżej modyfikacją, wynikającą z uwzględnienia w części apelacji uczestniczki postępowania. Nie wszystkie bowiem ustalenia i rozstrzygnięcia, poczynione przez Sąd Rejonowy w Białymstoku i dotyczące składu majątku wspólnego zainteresowanych, zasługują na aprobatę. Z tego też względu argumentacja zamieszczona w apelacji E. W. mogła skutkować – w części – postulowaną przez nią zmianą zaskarżonego orzeczenia.

Postępowanie apelacyjne polega na merytorycznym rozpoznaniu sprawy i orzeczenie sądu drugiej instancji musi opierać się na jego własnych ustaleniach faktycznych i prawnych; uznanie prawidłowości dokonanych przez Sąd pierwszej instancji ustaleń faktycznych i przedstawionej przez ten Sąd oceny dowodów, zwalnia jednak Sąd drugiej instancji z obowiązku przeprowadzania na nowo własnej oceny dowodów, zaś szczegółowe odniesienie się do tych ustaleń i ocen, które były kwestionowane w apelacji, zostanie przedstawione poniżej.

Zarówno przepisy materialne zamieszczone w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym, jak i przepisy procesowe nie zawierają kompleksowej regulacji problematyki podziału majątku po ustaniu wspólności małżeńskiej. Na podstawie odesłania zawartego w art. 46 k.r.o. i art. 567 § 3 k.p.c. do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku (art. 680-689 k.p.c.),

zaś w oparciu o art. 688 k.p.c., na podstawie kolejnego odesłania, odpowiednie zastosowanie mają przepisy o zniesieniu współwłasności (art. 617-625 k.p.c.).

Stosownie do art. 684 k.p.c., który ma odpowiednie zastosowanie, poprzez art. 567 § 3 k.p.c., do postępowania o podział majątku wspólnego (o czym wyżej), skład i wartość majątku podlegającego podziałowi ustala sąd. Wartość tych składników ustala się, w przypadku podziału majątku wspólnego, według stanu na dzień ustania wspólności majątkowej i według cen obowiązujących w chwili zamknięcia rozprawy (por. uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 września 1974 r., III CZP 58/74, OSNC 1975, nr 6, poz. 90; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 marca 2010 r., IV CSK 429/09, LEX nr 678022).

Zachowały aktualność wskazania Sądu Najwyższego, zawarte w postanowieniu z dnia 10 grudnia 1969 r., III CRN 432/69, LEX nr 6632, dotyczące prawidłowej realizacji postanowień art. 684 k.p.c. Mianowicie ustalenie składu i wartości ulegającego podziałowi spadku jest – stosownie do dyspozycji art. 684 k.p.c. – punktem wyjściowym rozstrzygnięcia w przedmiocie działu spadku. Od prawidłowego bowiem ustalenia tych elementów zależy określenie wartości udziałów poszczególnych spadkobierców, mogące mieć wpływ na układ sched spadkowych tych spadkobierców, a nadto decydujące o wysokości przysługujących spadkobiercom spłat lub dopłat.

Jak już wyżej Sąd Okręgowy wskazał, art. 684 k.p.c. ma odpowiednie zastosowanie – poprzez art. 567 § 3 k.p.c. – do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej małżeńskiej.

Ustalając skład majątku wspólnego J. C. i E. W. Sąd pierwszej instancji popełnił zarzucany mu we apelacji uczestniczki postępowania błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na dwukrotnym zaliczeniu do majątku wspólnego kwoty 1.000,00 zł, otrzymanej przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy jako prezent ślubny.

Konstatacja Sądu Rejonowego, iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie pozwolił na przyjęcie, iż w skład majątku wspólnego J. C. i E. W. wchodzi: kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez wnioskodawcę J. C. jako prezent ślubny w miejscu pracy, oraz kwota 1.000,00 zł, otrzymana przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy również jako prezent ślubny (a ściślej rzecz ujmując: kwota 1.050,00 zł, otrzymana przez uczestniczkę postępowania E. W. w miejscu pracy jako prezent ślubny), jest poprawna; umknęło jednak temu Sądowi przy czynieniu ustaleń co do składu majątku wspólnego zainteresowanych, że E. W. w toku postępowania przez cały czas konsekwentnie twierdziła, iż kwota 1.050,00 zł, otrzymana przez nią w miejscu pracy jako prezent ślubny, weszła w skład środków pieniężnych w wysokości 25.300,00 zł wpłaconych w dniu 17 sierpnia 2012 r. na rachunek o numerze (...), prowadzony – w ramach (...) – na rzecz E. W. przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W.. Do takiej konkluzji uprawnia wynik przeprowadzonego przez Sąd pierwszej instancji dowodu z zeznań świadka W. W. (2) oraz wynik przeprowadzonego przez ten Sąd dowodu przesłuchania E. W. w charakterze strony – poprzez odwołanie się do twierdzeń przedstawionych przez nią w odpowiedzi na wniosek; do takiej konkluzji uprawnia nadto zastosowanie instytucji domniemanego przyznania przez wnioskodawcę tego faktu (art. 230 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) – J. C. na żadnym etapie postępowania nie zaprzeczył bowiem twierdzeniom uczestniczki postępowania, że owa kwota weszła w skład środków pieniężnych w wysokości 25.300,00 zł, wpłaconych w dniu 17 sierpnia 2012 r. na oznaczony wyżej rachunek bankowy (zob. też: załączone przez wnioskodawcę do wniosku proponowane przez uczestniczkę postępowania rozliczenie prezentów ślubnych – k. 4; złożony przez E. W. do akt sprawy na rozprawie wyznaczonej na dzień 30 czerwca 2014 r. odrębny dokument, zawierający zestawienie otrzymanych przez małżonków prezentów ślubnych – w formie krajowych lub zagranicznych środków płatniczych – k. 63).

Dalszym skutkiem dokonanego przez Sąd Okręgowy ustalenia, że kwota 1.050,00 zł, otrzymana przez E. W. w miejscu pracy jako prezent ślubny, weszła w skład środków pieniężnych w wysokości 25.300,00 zł, wpłaconych w dniu 17 sierpnia 2012 r. na rachunek o numerze o numerze (...), prowadzony – w ramach (...) – na rzecz uczestniczki postępowania przez Bank (...) S.A. z siedzibą w W., jest konieczność korekty zaskarżonego postanowienia: w punkcie I – poprzez uchylenie podpunktu 5, w punkcie IV – poprzez pominięcie spośród składników majątku wspólnego przyznanych w podpunkcie 2 na rzecz uczestniczki postępowania E. W. składnika wymienionego w podpunkcie 5 punktu I (czyli – jak ustalił to Sąd Rejonowy – kwoty 1.000,00 zł, otrzymanej przez uczestniczkę postępowania E. W.

w miejscu pracy), a nadto w punkcie V – poprzez obniżenie zasądzonej od uczestniczki postępowania E. W. na rzecz wnioskodawcy J. C. dopłaty do kwoty 5.741,60 zł.

W tym kontekście należy wskazać, że wartość majątku wspólnego zainteresowanych po dokonaniu przez Sąd Okręgowy korekty rozstrzygnięcia zamieszczonego w podpunkcie 5 punktu I sentencji zaskarżonego postanowienia wynosi 32.533,20 zł; biorąc po uwagę fakt, iż zainteresowani mają równe udziały w majątku wspólnym, każde z nich winno otrzymać składniki majątku wspólnego o wartości 16.266,60 zł (32.533,20 zł x 1/2). W związku z tym, iż wnioskodawcy zostały przyznane składniki majątkowe o wartości 3.325,00 zł, to należna mu dopłata winna wynieść 12.941,60 zł (16.266,60 zł – 3.325,00 zł), przy czym od wskazanej kwoty należało jednak odjąć kwotę 7.200,00 zł, którą to – jak to ustalił Sąd Rejonowy – uczestniczka postępowania przekazała wnioskodawcy przed wszczęciem niniejszego postępowania tytułem rozliczenia majątku wspólnego; ostatecznie tytułem wyrównania udziałów w majątku wspólnym E. W. postępowania powinna uiścić na rzecz J. C. dopłatę właśnie w kwocie 5741,60 zł – o czym Sąd Okręgowy orzekł w podpunkcie 3 punktu I sentencji postanowienia.

Dalej idąca apelacja uczestniczki postępowania podlegała, już jako niezasadna, oddaleniu.

Sąd Okręgowy podziela bowiem pogląd przedstawiony przez Sąd pierwszej instancji w punkcie II zaskarżonego postanowienia, iż zgłoszony przez E. W. wniosek o ustalenie, że zainteresowani przyczynili się w nierównym stopniu do powstania majątku szczegółowo opisanego w punkcie I tegoż postanowienia, powinien zostać oddalony.

Zgodnie z art. 43 § 1 oboje małżonkowie mają równe udziały w majątku wspólnym; jednakże z ważnych powodów każdy z małżonków może żądać, ażeby ustalenie udziałów w majątku wspólnym nastąpiło z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z nich przyczynił się do powstania tego majątku (przepis ze zdania pierwszego § 2 art. 43 k.r. i o.).

Ustalenie nierównych udziałów jest zatem dopuszczalne w razie łącznego (kumulatywnego) wystąpienia dwóch przesłanek, a mianowicie przyczynienia się małżonków do powstania majątku wspólnego w różnym stopniu oraz istnienie ważnych powodów, które uzasadniają ustalenie nierównych udziałów (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 listopada 2002 r., III CKN 1018/00, LEX nr 77054).

W orzecznictwie i w piśmiennictwie przez przyczynienie się do powstania majątku wspólnego rozumie się całokształt starań każdego z małżonków o założoną przez nich rodzinę i zaspokajanie jej potrzeb (a więc nie tylko wysokość zarobków czy innych dochodów osiągniętych przez każde z nich, lecz także i to, jaki użytek czynią oni z tych dochodów, czy gospodarują nimi należycie i nie trwonią ich w sposób lekkomyślny; tak J. St. Piątkowski: „Udziały małżonków w majątku wspólnym” w: „Studia z prawa cywilnego”, Warszawa – Łódź 1983, s. 291).

Dla ustalenia istnienia w danej sprawie przesłanki dopuszczalności ustalenia nierównych udziałów – proporcjonalnie do stopnia przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego – konieczne jest z kolei wykazanie, że za takim rozstrzygnięciem przemawiają ważne powody, oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego.

Ponieważ nie jest, jak się wydaje, możliwe zdefiniowanie – w ramach pewnej generalizacji – pojęcia „ważne powody”, przeto o istnieniu takich w konkretnej sprawie decyduje zazwyczaj dokonana przez sąd ocena całokształtu okoliczności danej sprawy.

W orzecznictwie oraz w doktrynie przyjmuje się na przykład, że takim ważnym powodem odstąpienia przez sąd od zastosowania zasady równych udziałów małżonków w majątku wspólnym może być w szczególności naganne postępowanie małżonka, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównych udziałów, polegające na tym, że w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynił się on do powstania dorobku stosownie do swych sił i możliwości zarobkowych (vide: orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73, OSNCP z 1974 r., z. 11, poz. 189).

W ślad za Sądem Rejonowym wypada też powtórzyć, iż według doktryny i orzecznictwa przez „ważne powody” rozumie się również takie okoliczności, które oceniane z punktu widzenia zasad współżycia społecznego przemawiają za nie przyznawaniem jednemu z małżonków korzyści z tej części majątku wspólnego, do powstania, której małżonek ten nie przyczynił się. Przy ocenie istnienia „ważnych powodów” należy mieć na uwadze całokształt postępowania małżonków w czasie trwania wspólności majątkowej w zakresie wykonywania ciężących na nich obowiązków względem rodziny, którą przez swój związek założyli (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 października 1974 r., III CRN 190/74, nie publ.). Ważnymi powodami są względy natury etycznej, które sprawiają, że w danych okolicznościach równość udziałów małżonków w majątku wspólnym wyraźnie kolidowałaby z zasadami współżycia społecznego. O stopniu tego przyczynienia się nie decyduje wyłącznie wysokość zarobków lub innych dochodów osiąganych przez małżonków, wykorzystanych na zaspokojenie potrzeb rodziny. Dla jego określenia ma znaczenie to, czy posiadanymi zasobami małżonkowie gospodarują racjonalnie, a w szczególności, czy lekkomyślnie ich nie trwonią. Ważne powody ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym zachodzą nie w każdym wypadku faktycznej nierówności przyczynienia się każdego z małżonków do powstania majątku wspólnego, lecz przede wszystkim w tych wypadkach, gdy małżonek, przeciwko któremu skierowane jest żądanie ustalenia nierównego udziału, w sposób rażący lub uporczywy nie przyczynia się do powstania dorobku stosownie do posiadanych sił i możliwości zarobkowych (tak Sąd Najwyższy w powołanym postanowieniu z dnia 26 listopada 1973 r., III CRN 227/73).

Już nawet pobieżna analiza okoliczności, w których doszło do powstania – czy też zgromadzenia – majątku będącego przedmiotem niniejszego postępowania prowadzi do wniosku, że przyjęta przez Sąd Rejonowy równość udziałów małżonków w majątku wspólnym w żaden sposób nie koliduje – jak chce tego skarżąca – z zasadami współżycia społecznego.

Jak już Sąd Okręgowy wskazał, ustawa pozwala, w § 2 art. 43 k.r.o., na ustalenie udziałów w majątku wspólnym małżonków z uwzględnieniem stopnia, w którym każdy z tych małżonków przyczynił się do powstania majątku.

Wywiedziona z art. 43 § 1 k.r.o zasada równości udziałów w majątku wspólnym

może zostać zmodyfikowana jedynie z ważnych powodów (o czym wyżej) – przez wskazanie, iż udział jednego z małżonków jest większy niż drugiego. Ważne powody dotyczą oceny, kwalifikacji zachowania drugiego małżonka oraz spowodowanych przez niego takich stanów rzeczy, które stanowią przyczynę niższej wartości majątku wspólnego niż ta, która wystąpiłaby, gdyby postępował właściwie. Chodzi tutaj przede wszystkim o nieprawidłowe, rażące lub uporczywe nieprzyczynianie się do zwiększania majątku wspólnego, pomimo posiadanych możliwości zdrowotnych oraz zarobkowych. Z drugiej jednak strony nieprawidłowe postępowanie polegać może na rażącym, odbiegającym od obiektywnych wzorców braku staranności o zachowanie istniejącej już substancji majątku wspólnego. Nie stanowią jednak ważnych powodów okoliczności niezależne od małżonka i przez niego niezawinione, w szczególności związane z nauką, chorobą czy bezrobociem.

Zgodnie natomiast z ogólną regułą ciężaru dowodu zawartą w art. 6 k.c. istnienie przesłanek, o których mowa powyżej, musi udowodnić małżonek, który wystąpił z żądaniem ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 2 października 1997 r., II CKN 348/97, LEX nr 479357).

Jako przesłankę uzasadniającą ustalenie przez sąd nierównych udziałów małżonków w majątku wspólnym uczestniczka postępowania powołała fakt, iż podstawą tegoż majątku stanowiły jedynie środki pieniężne i inne przedmioty majątkowe, którymi byli już małżonkowie zostali obdarowani w ramach instytucji prezentu ślubnego.

W piśmiennictwie spotyka się zapatrywanie wskazujące na konieczność uwzględnienia przy ustalaniu stopnia przyczynienia się do powstania majątku wspólnego przedmiotów nabytych w drodze dziedziczenia, zapisu lub darowizny (tak m.in. M. Sychowicz (w:) K. Piasecki (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Tom I. Komentarz do art. 1-505-14. wyd. 4, Warszawa 2006, s. 232). Za takim poglądem przemawia w szczególności to, że dokonywane na tej drodze przysporzenia związane są często z określonymi postawami rodzinnymi obdarowanego lub spadkobiercy, a ponadto wynikają często z ustaleń dokonanych jeszcze za życia spadkodawcy. Przysporzenia te związane być mogą

ponadto z określonymi poleceniami, których wykonanie obciąża obdarowanego lub spadkobiercę i w konsekwencji wymaga od niego określonej aktywności. Co więcej, zdaje się nie ulegać wątpliwości, że dokonujący przysporzenia wchodzącego do majątku wspólnego z zasady dokonuje go na rzecz rodziny „swojego” krewnego i z założeniem, że darowany majątek służyć będzie całej rodzinie.

Należy zatem przyjąć – przy ewentualnym uwzględnianiu stopnia przyczynienia się do powstania majątku wspólnego przedmiotów nabytych w drodze dziedziczenia, zapisu lub darowizny – że w szczególności gdyby darczyńca lub spadkodawca przewidywał rozwód i podział majątku wspólnego, to dokonałby przysporzenia wchodzącego tylko do majątku osobistego tego małżonka, który był jego krewnym. W konsekwencji wzrost udziału w majątku wspólnym wynikający z darowizny lub dziedziczenia ze strony rodziny jednego małżonka uznać należy za postać jego przyczynienia się do zwiększenia się tego majątku.

A zatem wzrost udziału w majątku wspólnym zainteresowanych, wynikający z darowizn poczynionych ze strony rodziny uczestniczki postępowania w ramach instytucji prezentu ślubnego, mógłby zostać uznany za postać przyczynienia się uczestniczki do zwiększenia się tego majątku tylko wtedy, gdyby E. W. wykazała skuteczne – w ramach zwolnienia się z obowiązku nałożonego na nią przez art. 6 k.c. – że gdyby darczyńcy wywodzący się z członków jej rodziny przewidywali rozwód i podział majątku wspólnego, to dokonałby przysporzenia wchodzącego tylko do jej majątku osobistego – czego jednak nie uczyniła.

Skoro odmowa zastosowania przez Sąd Rejonowy regulacji z § 2 art. 43 k.r.o oparta została na niebudzących wątpliwości – i niekwestionowanych w apelacji – ustaleniach faktycznych, zaprezentowanych w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia (art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c.) i ustalenia te nie zawierają przedstawienia wystąpienia w niniejszej sprawie wyjątkowych okoliczności w rozumieniu tej regulacji, to jedynie odmienne zapatrywanie skarżącej – zainteresowanej uzyskaniem postulowanej treści rozstrzygnięcia tej kwestii – nie może stanowić wystarczającej podstawy do uwzględnienia apelacji.

Z powyższych względów zasadnie Sąd Rejonowy przyjął, że w sprawie brak było przesłanek uzasadniających ustalenie nierównych udziałów zainteresowanych w majątku wspólnym.

Biorąc pod uwagę wskazane wyżej okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone orzeczenie jak w punkcie I postanowienia, a w pozostałym zakresie na podstawie art. 385 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. apelację oddalił (w punkcie II postanowienia).

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na zasadzie art. 520 § 1 k.p.c. – nie znajdując, przy oznaczonych w apelacji granicach zaskarżania, usprawiedliwionych podstaw do odstąpienia od zamieszczonej tam przez ustawodawcę zasady, iż każdy uczestnik postępowania nieprocesowego ponosi koszty związane ze swoim udziałem w sprawie (w tym i koszty postępowania odwoławczego; zob.: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2012 r., IV CZ 13/12, LEX nr 1232808; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r., III CZ 46/10, OSNC 2011/7-8/880; powołane już postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 listopada 2010 r. (III CZ 47/10, LEX nr 970082).__